

Revista

CANTABOU >> 32

Centre de Professors d'INCA

juny >> 2010

Servei de Formació Permanent del Professorat
Centre de Professorat d'Inca
Illes Balears

C/ Mestre Torrandell, 59 (INCA)
Tel. 971 507044 · Fax 971 881052
<http://cprinca.caib.es>
E-mail: cepinca@caib.es

Número 32 **juny 2010**

Edita:

Centre de Professors d'INCA

Equip del CEP:

Directora

Francesca Pascual Socias

Assessoria d'Atenció a la Diversitat

Antoni Ribot Caldentey

Assessoria d'Educació Infantil i Secretària

Sacrament López Martínez

Assessoria d'Àmbit Sociolingüístic

Isabel M. Serra Serra

Assessoria de Tecnologies de la Informació

Bernat Llabrés Martí

Assessoria d'Educació Primària

Isabel M. Cerdà Moragues

Assessoria d'Àmbit Científicotecnològic

Gregori Puigserver Canyelles

Assessoria de Llengües Estrangeres

Victòria Alzina Femenies

Assessoria de Formació Professional

Joan Lladó Guasp

Administrativa

Maribel Beltran Sánchez

Ordenances

Antoni Salvà Pons

Marcos García Lis

Raul Galicia Romero

Neteja

M. Salomé Rodríguez Tauste

Portada

Mandy Etzelsdörfer

IES BERENQUER D'ANOIA

ISSN: 1139-9228

Dipòsit legal: PM 1729-98

Disseny i Maquetació:

www.accentgrafic.com

Imprimeix: Gràfiques Rubines, SL

Tel. 971 511739

Índex

Editorial	3
De la paraula a la pintura. Les dites i l'art com a recurs de conversa	4
En Martí, un exemple de convivència amb la disfèmia	7
Apadrina un padrí	8
La parella tutorial com a eina d'atenció a la diversitat, també a la formació professional	10
Centres integrats de formació professional	14
Paremiologia del calendari. Costums, llegendes, cançons, proverbis, gloses i refranys	17
Mirant un poc enrere	19
Tecnologia per als nous temps	21
Per tal que ens deixin en PAU Experiència de comunicació entre centres	23
Escola d'estiu 2010	26

Aquesta revista no comparteix
necessàriament les opinions expressades
pels seus col·laboradors

Editorial

Francesca Pascual Socias
DIRECTORA DEL CENTRE DE PROFESSORS D'INCA

QUAN els vostres ulls puguin llegir les planes d'aquesta revista ja serem a les acaballes del curs escolar, amb dies llargs i calorosos i les vacances a la cantonada. És l'hora de valorar el treball realitzat al llarg del curs escolar, de fer balanç, de veure el que ens ha funcionat i el que podem millorar per al proper curs.

Quant al CEP, aquest ha estat un curs intens, amb canvis importants de gestió –inscripció on line, ECOIB, noves bases de dades...- d'introducció i continuació de modalitats formatives experimentals - Projectes d'Innovació Pedagògica, assessorament entre professorat, conversa pedagògica-, reformes i manteniment de l'antic edifici del CEP, etc. Tot un seguit de coses que ens han tengut ben entretinguts. Però el que realment ha suposat un vertader canvi en el treball dels assessors ha estat i és la intervenció assessora en el centres que desenvolupen Projectes d'Innovació Pedagògica, tant de Competències Bàsiques com d'altres temàtiques. Aquesta línia d'innovació formativa provoca canvis i incerteses dins el perfil de l'assessor, en el seu dia a dia ja que qualsevol innovació sempre suposa un esforç afegit. Aquest curs, que ara acabam, tots els assessors i assessores del CEP d'Inca han invertit temps, compromís i esforç per poder fer realitat objectius que ens havíem marcat a

principi de curs. Tots som ben conscients que el camí està iniciat però que cal continuar i no podem perdre el rumb i deixar de vista la utopia tan necessària per guiar la nostra ruta.

Com a darrera novetat, aquests dies s'ha publicat la convocatòria de formació xarxipèlag 2.0 que pretén facilitar als docents l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació com un recurs habitual per l'aprenentatge del l'alumnat. En aquests moments estam preparat l'oferta completa de formació per al curs vinent, tenint en compte les diferents demandes i necessitats formatives que s'han generat.

Per acabar, aprofit aquestes darreres línies per expressar el nostre agraïment a tots els col·laboradors que fan realitat aquesta revista. Gràcies, de veritat! I bones i merescudes vacances d'estiu a tots i a totes.

De la paraula a la pintura

Les dites i l'art com a recurs de conversa

Maria Gràcia

MEMBRE DE L'EQUIP DE SUPORT A
L'ENSENYAMENT DE LA LLENGUA
D'INCA.

L'EQUIP de Suport a l'Ensenyament de la Llengua (ESEL) des de la seva creació ha desenvolupat un procés de reflexió contínua sobre les intervencions més efectives amb la recerca de metodologies, recursos, estratègies, programes... que generin innovació entre el professorat en els centres on es realitza suport lingüístic.

L'objectiu del suport és aportar recursos a l'escola per afavorir l'ampliació de la competència lingüística oral a la totalitat de l'alumnat.

Una de les darreres publicacions és "**De la paraula a la pintura**" una carpeta que inclou un quadern amb diferents unitats didàctiques, làmines amb còpies de dibuixos realitzats per l'autor i làmines amb fotografies d'elements que complementen les propostes.

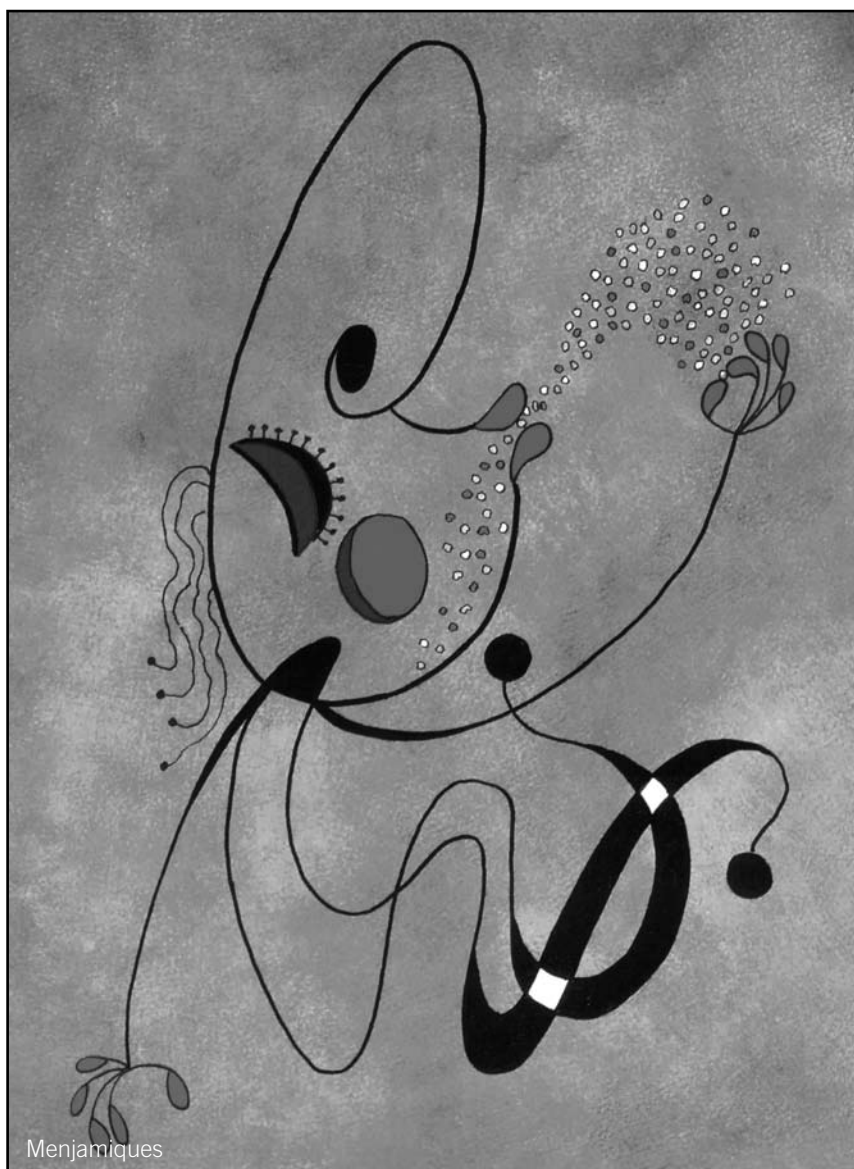
A L'ESCOLA, DIT I FET!

La nostra llengua disposa d'una gran quantitat de dites, locucions i frases fetes que encara que "ahir" eren vives i molt usades, avui en dia han estat substituïdes o són poc utilitzades per la societat. La llengua, a part d'un sistema de comunicació, és també el vehicle a través del qual ans arriba l'experiència dels qui ens han precedit i una manera d'interpretar el món i la vida que avui ja no es transmet generacionalment amb la força i la nitidesa de fa anys. Avui, més que mai necessita el suport i la complicitat de

l'escola, dels mitjans de comunicació i dels parlants en general per recuperar-ne la seva riquesa.

Aprendre una llengua no és únicament apropiar-se d'un sistema de signes, sinó també dels significats culturals que transmet i, amb aquests significats, de les formes amb què les persones del seu entorn entenen i interpreten la realitat. Hem d'entendre la llengua no com una matèria aïllada, sinó com el vehicle que ens permet abarcar els diferents àmbits del desenvolupament dels infants.

Per tot això, amb aquesta proposta didàctica pretenem oferir un treball enfocat a l'aprenentatge de diferents dites i frases fetes que, al mateix temps

Menjamiques

sigui interdisciplinari, relacioni totes les àrees curriculars i plantegi activitats funcionals i significatives que permetin abordar de manera globalitzada diferents continguts.

L'ART DE LA PARAULA, LES PARAULES EN L'ART

Cal tenir en compte que la conversa és una comunicació oral entre un grup de persones que interaccionen motivades per una temàtica comuna. A l'escola és necessari planificar la conversa, crear situacions que la provoquin i aportar recursos que l'afavoreixin. Aquest material permet treballar situacions de conversa, fomentar el debat, opinar... Permet també aprofundir en diferents aspectes lingüístics, des dels aspectes formals de la conversa fins a l'enriquiment del llenguatge amb la incorporació de dites i frases fetes.

L'art com a recurs de conversa ens possibilita treballar el pensament crític, l'elaboració de criteris propis, conscients i argumentats, potenciar la capacitat estètica i el pluralisme i afavorir l'observació atenta per poder dialogar. A més a més, ens permet fer un important treball d'habilitats de pensament:

- **Fer recerca:** observar, endevinar, anticipar, esbrinar, formular hipòtesis, imaginar...
- **Conceptualitzar i analitzar:** formular conceptes precisos, seriar, posar exemples, establir semblances i diferències, definir, seriar, comparar i contrastar...
- **Raonar:** establir relacions de causa i efecte argumentar, cercar criteris...
- **Comunicar traduir i formular:** interpretar, improvisar, narrar, explicar, traduir del llenguatge oral a mímica i a la inversa, resumir...

Per entendre el llenguatge de la pintura cal observar l'obra i analit-

zar tot el que veiem, sentim, ens suggereix, no compremem, les possibles intencions de l'artista, l'època que representa... Amb aquest treball ens interessam per idees i maneres d'expressió diferents i aprenem a valorar-les i respectar-les.

El codi no lingüístic de les arts plàstiques ve donat per la forma, la composició, l'organització de l'espai, la interrelació entre els elements, el color, el traç i les tècniques emprades.

El llenguatge de l'art emprà diferents maneres d'expressió: realisme, simbolisme, surrealisme, impressionisme, expressionisme, abstracció, conceptual... L'art objectiva, imagina, inventa, idealitza, instrueix, analitza, sintetitza, nega, critica, investiga, experimenta... sobre el món en què vivim.

Quan ens situam a les nostres aules, cal tenir en compte l'art com una de les eines de feina que ens permetrà aconseguir que l'infant, apartir de l'observació i reflexió, construeixi el seu propi pensament i desenvolupi la seva capacitat crítica.

En les làmines que hi trobam es pretén traduir al llenguatge plàstic un dels elements característics de la nostra cultura popular relacionat amb la tradició oral com són les dites i les frases fetes. Emprarem les làmines com a fil conductor d'observació i deducció que ens farà arribar a l'aprenentatge de la frase. Farem el mateix camí que ha fet l'autor per arribar a plasmar els seus dibuixos però aquesta vegada amb un sentit d'anada i tornada: **De la paraula a la pintura, de la pintura a la paraula.**

DESENVOLUPAMENT DE LA PROPOSTA DIDÀCTICA. EL TREBALL DE LES COMPETÈNCIES BÀSIQUES

L'aplicació de les diferents propostes des d'un enfocament globalitzador i

d'una manera interdisciplinària contribueix positivament en el procés d'adquisició de competències bàsiques:

- Competència en comunicació lingüística amb la finalitat d'aprendre a fer ús social de la llengua en diferents contextos comunicatius.
- Competència matemàtica per desenvolupar l'habilitat d'interpretar i expressar amb precisió informacions, dades i argumentacions.
- Competència social i ciutadana amb l'objectiu d'aprendre a comunicar-se amb les altres persones i comprendre el que ens trasmeten.
- Competència cultural i artística per apreciar i comprendre diferents manifestacions culturals i artístiques, utilitzar-les com a font d'enriquiment personal i considerar-les part del patrimoni cultural.
- Competència en el coneixement i la interpretació del món físic que contribueix a fer observacions, comparacions i plantejament d'hipòtesis amb la finalitat d'interpretar i apreciar l'entorn en què viuen.

Competència per aprendre a aprendre i competència en autonomia i iniciativa personal per aprendre a saber actuar davant les incerteses intentant cercar respostes i admentent diverses solucions davant un mateix problema.

BASES METODOLÒGIQUES BÀSIQUES

La llengua i l'art són els eixos vertebradors d'aquesta proposta. Per aquest motiu, el mestre ha de tenir en compte la necessitat de crear situacions de conversa que possibilitin l'intercanvi comunicatiu entre els

infants. És a partir del diàleg, del debat i del consens que els infants realitzaran deduccions que els faran arribar a la frase que treballem.

La disposició dels alumnes asseguts en semicercle, sense taules, facilita la comunicació, i els dóna la possibilitat de mirar sense molt d'esforç el company que parla, l'escolten millor.

En una situació de conversa a l'aula el mestre és el responsable de conduir el

grup alhora que assumeix diferents rols com per exemple: observador, dinamitzador, model, organitzador, interlocutor, moderador...

DESCRIPCIÓ DE LES PROPOSTES DEL QUADERN

Les propostes tenen continguts i objectius diferents per poder abarcar

diferents aspectes del currículum i poder emprar metodologies diferents que ens evitin caure en la monotonia i que resultin engrescadores pels infants.

A més de les propostes individuals, hi ha una "Ensalada de dites" amb un recull de diferents activitats per realitzar amb les làmines després que aquestes s'hagin treballat individualment.

Algunes es recomana treballar-les al segon i tercer cicle de primària, algunes des del primer cicle, i algunes des de infantil.

L'estructura general de les propostes és:

- La dita i la seva explicació
- A qui va dirigida
- Objectius específics
- Material
- Desenvolupament de la proposta: activitats d'introducció / motivació, treball de comprensió de la dita, treball amb la làmina de l'autor, activitats de debat, símils a les faules, relació amb el medi natural, amb imatges, situacions...

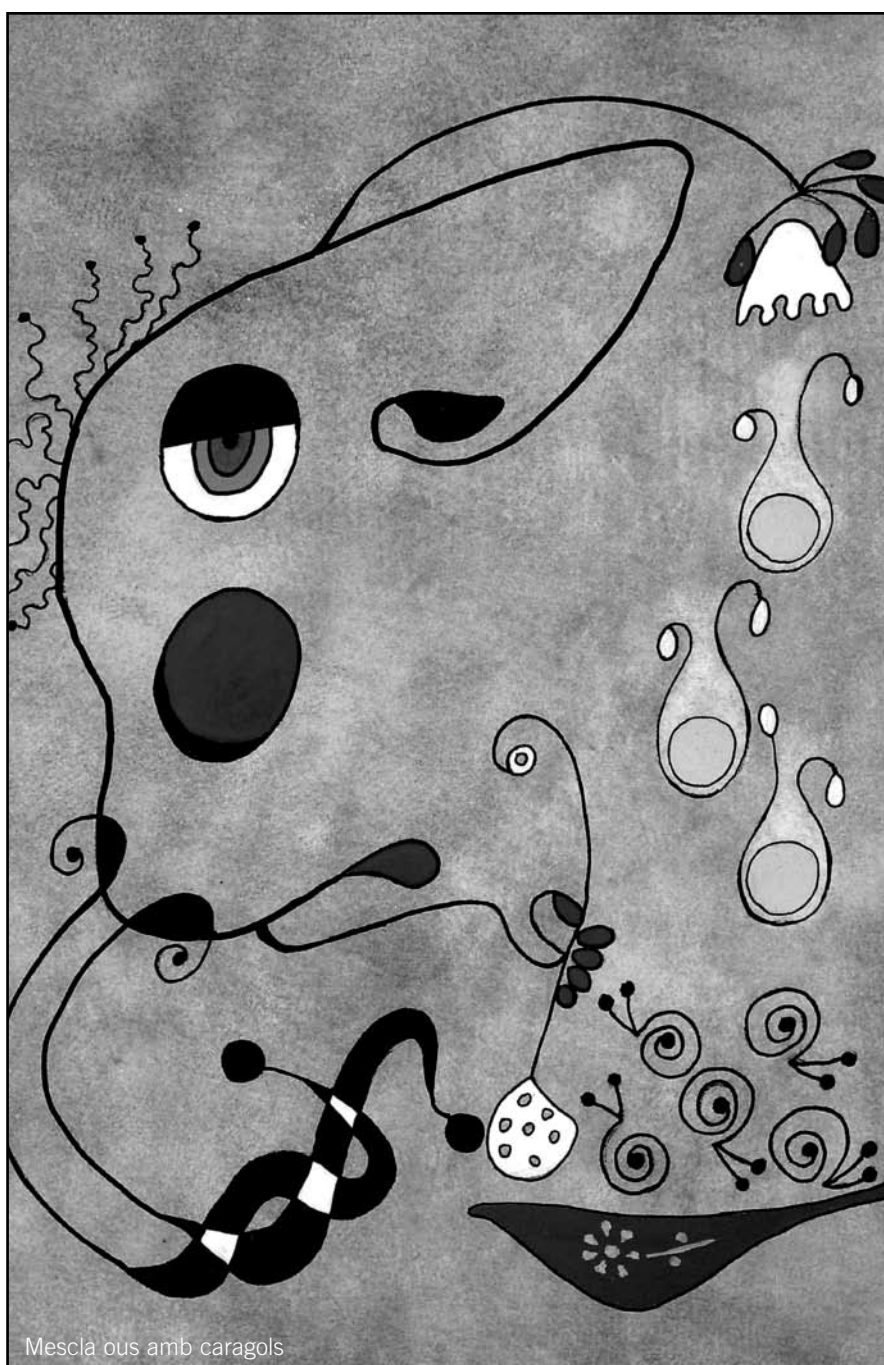
Si heu arribat fins aquí és que no heu començat sa casa per ses teulada, si us ha servit, és que no he fet retxes dins s'aigua, encara que potser he mesclat ous amb caragols i posaria sa mà en es foc que us agradarà aplicar-ho.

EDICIÓ DEL MATERIAL

Equip de suport a la Llengua. Servei d'Ensenyament del català. Direcció general d'Ordenació, Administració i inspecció Educativa.

Institut d'Estudis Baleàrics

Il·lustracions: Joan Lluís Fuster Forteza.

Mescla ous amb caragols

En Martí, un exemple de convivència amb la disfèmia

Xesca Llobera

MESTRA DE PEDAGOGIA TERAPÈUTICA
DE L'IES ALCÚDIA.

ELS passats 22, 23, 29, 30 de gener i 19 de febrer es va realitzar al nostre CEP el curs "Disfèmia: avaluació i intervenció educativa"; una de les ponents, na Xesca Llobera, va proposar la participació d'en Martí, un jove amb tartamudesa, amb la finalitat de conscienciar més els assistents sobre aquesta problemàtica mitjançant el relat de la seva experiència.

Després d'escoltar-lo durant uns 50 minuts (preguntes dels assistents incloses) podem afirmar que el resultat va ser excel·lent i que l'objectiu es va assolir.

Uns dies més tard va sorgir la idea de proposar-li publicar la seva experiència a la nostra revista; la va acceptar i aquí teniu el resultat, en forma d'entrevista, feta també per na Xesca. Cal dir que és una transcripció literal.

En Martí és un jove lluitador i amable que sap el que significa el terme tartamudesa. Fruit d'una pràctica intensa i disciplina ha aconseguit camuflar la seva lleugera tartamudesa durant l'entrevista.

1. Recordes quan te n'adones que la teva parla era més repetitiva que la dels teus companys?

No, no ho record, la veritat és que no ho record, suposo que me'n vaig adonar quan vaig començar a tenir problemes d'amistat amb els meus amics degut a la parla.

2. Vares assistir a sessions de logopèdia per corregir les errades (bloquejos i repeticions)?

Sí, tant en el centre educatiu com a

fora (anava dos dies a la setmana a logopèdia) vaig rebre sessions per tractar de parlar sense returar.

3. Quines tècniques has aplicat per a controlar la teva parla no fluent?

Bàsicament, allargar les síl·labes i les vocals, pausa el ritme, i tenir les idees clares del que vull expressar i com fer-ho.

4. El fet d'esser una persona, jove i difluent ha limitat les relacions i la comunicació amb els teus iguals?

Sí, hi va haver una certa època que sí, sobre tot dels vuit - nou anys fins els dotze que ho vaig passar malament i a partir d'aquí ho vaig acceptar i no ha estat un impediment per poder-me relacionar amb els altres.

5. Quin paper han tengut els teus pares en la recuperació i davant les recaigudes?

Bé, quasi sempre em tranquil·litzaven i m'ajudaven a repassar les tècniques que la logopeda m'ensenyava per poder dir les paraules i frases sense returar. A més, els preocupava el tema i, per això, varen cercar ajudar quan era petit.

6. Quines orientacions, consells donaries al professorat que té alumnes amb tartamudesa?

Donar confiança a aquest alumne, jo no en sé d'altra, i intentar dissuadir aquell company que se'n riu d'ell.

7. Què recomanaries als nins i als adolescents que tenen problemes de fluència a la seva parla?

Que siguin ells mateixos, que no es desanimin i que això és per tota la vida i que s'ha d'aprendre a conviure amb ell de la millor manera.

8. Quines són les situacions que et resulten més difícils a l'hora d'expressar-te?

Quan hi ha qualche problema a la feina i ho he de resoldre per telèfon, com que no puc ajudar-me amb les mans i amb la cara, és a dir, quan no puc aplicar els mecanismes no verbals, tartamudejo més.

9. N' evites algunes?

Sí, xerrar per telèfon.

10. Davant desconeguts amagues la teva tartamudesa?

No, sempre intent no tartamudejar però quan surt, surt...

11. En qualche moment de la teva escolarització, et vares sentir rebutjat pels amics?

Sí, la veritat és sí, des del vuit anys fins als dotze vaig tenir problemes d'amistat i amb els amics.

12. Has parlat en públic?

Sí, fa dos mesos, vaig participar en un curs sobre la disfèmia on explicà les meves vivències com a persona difluent; a més a més, em comunic oralment amb els meus alumnes ja que som preparador i entrenador de karate.

Ja per acabar, donam l'enhorabona a en Martí perquè recentment s'ha proclamat campió del món de karate i les gràcies per la seva col·laboració en el curs i amb la revista.

Apadrina un padrí

Àngela Martín Prieto
Josefa Pina Valencia
IES BERENGUER D'ANOIA. INCA

EL nostre institut té com un dels seus grans objectius el d'educar persones que es realitzin en els valors de respecte al medi ambient i els valors per aconseguir el desenvolupament, la cooperació i la solidaritat entre els pobles.

Per fer-ho realitat es va crear, fa ara quatre anys, la Comissió de Solidaritat. Aquesta Comissió va realitzar activitats, en principi, de manera espontània, però, a poc a poc les va organitzar dins un marc de temporalitat, de compliment d'objectius i les va classificar segons els interes-

sos i la viabilitat del centre.

Dividim aquestes activitats en dos tipus: a) Les activitats que van dirigides a diferents nivells i cursos. Aquí diferenciam el primer cicle d'ESO (1r i 2n), el segon cicle (3r i 4t), 1r de batxiller i 2n de batxiller. D'aquesta manera, es respecten el nivell de maduració dels alumnes, és clar que no es pot tractar de la mateixa manera el tema de la distribució de medicines al món a un alumne de 1r d'ESO que a un alumne de 2n de batxiller.

En aquest primer tipus hi trobam els tallers, els debats, les conferències, les activitats d'aula. Dins del segon tipus, tenim les activitats generals, és a dir, aquelles

que van dirigides a la generalitat de professorat, pares i mares, alumnes i personal no docent. En definitiva, a tota la Comunitat educativa. Aquí hi trobam els mercadets solidaris, berenars solidaris, campanyes de recaptació...

És en aquest segon tipus d'activitats, les generals, on trobam Apadrina un padrí.

Aquest és el segon curs que es du a terme aquesta activitat, consisteix en el fet que els alumnes una vegada a la setmana es troben a la Residència Miquel Mir per fer una hora amb la gent gran compartint diferents activitats. També hi convidam els professors i el personal no docent.

Per Sant Jordi els voluntaris varen recitar poesies, varen cantar i varen llegir contes.

Per Sant Antoni cantaren ximbombades.

Els objectius que es volen aconseguir són:

- Que els joves prenguin consciència de l'existència de gent gran al seu voltant, gent amb necessitats, entre d'altres, afectives.
- Que els joves puguin gaudir de les experiències, l'amistat, les històries, les cançons... que els poden transmetre la gent gran.
- Recuperar paraules i expressions d'ús no habitual i usar simultàniament el vocabulari d'èpoques diferents.

Els alumnes que hi col·laboren són voluntaris de l'IES Berenguer d'Anoia, a partir de 4t d'ESO o han de tenir 16 anys. Hi anam els dijous de les 16 a les 17 hores.

Un altre requisit per poder fer aquesta activitat és que hi hagi un

acord de col·laboració entre l'institut i la Fundació de la residència Miquel Mir. A més, sempre hi ha d'haver un professor acompanyant els alumnes.

Les activitats que es fan, a part de parlar amb els residents dels seus temes preferits i de cantar les seves cançons i ballar, difereixen segon l'època de l'any: per Nadal cantam nadales i ens contam anècdotes d'aquestes festes; per Sant Antoni cantam ximbombades; per Carnestoltes ens disfressam amb la gent gran; per Pasqua parlem de les panades, les processons...; celebrem el dia de Sant Jordi, aquest dia els voluntaris reciten poesies i contem contes.

Sempre es fan aquestes activitats en un ambient alegre, molt afectuós on contar acudits i vivències forma part de cada trobada.

La gent gran sempre ens ofereix la seva agraïda amistat, sempre ens demanen que hi tornem la setmana següent.

A la residència trobam, a més, la valuosa col·laboració de les auxiliars que sempre estan atentes a les nostres necessitats i que moltes vegades s'afegeixen a les nostres activitats. També contem amb la bona predisposició de la direcció de la residència.

La parella tutorial com a eina d'atenció a la diversitat, també a la formació professional

Bartomeu Morell Pons
 Llúcia Salleras Julià
 Joan Socies Bennàsser
 IES JOAN TAIX. SA POBLA

LA SITUACIÓ DE PARTIDA

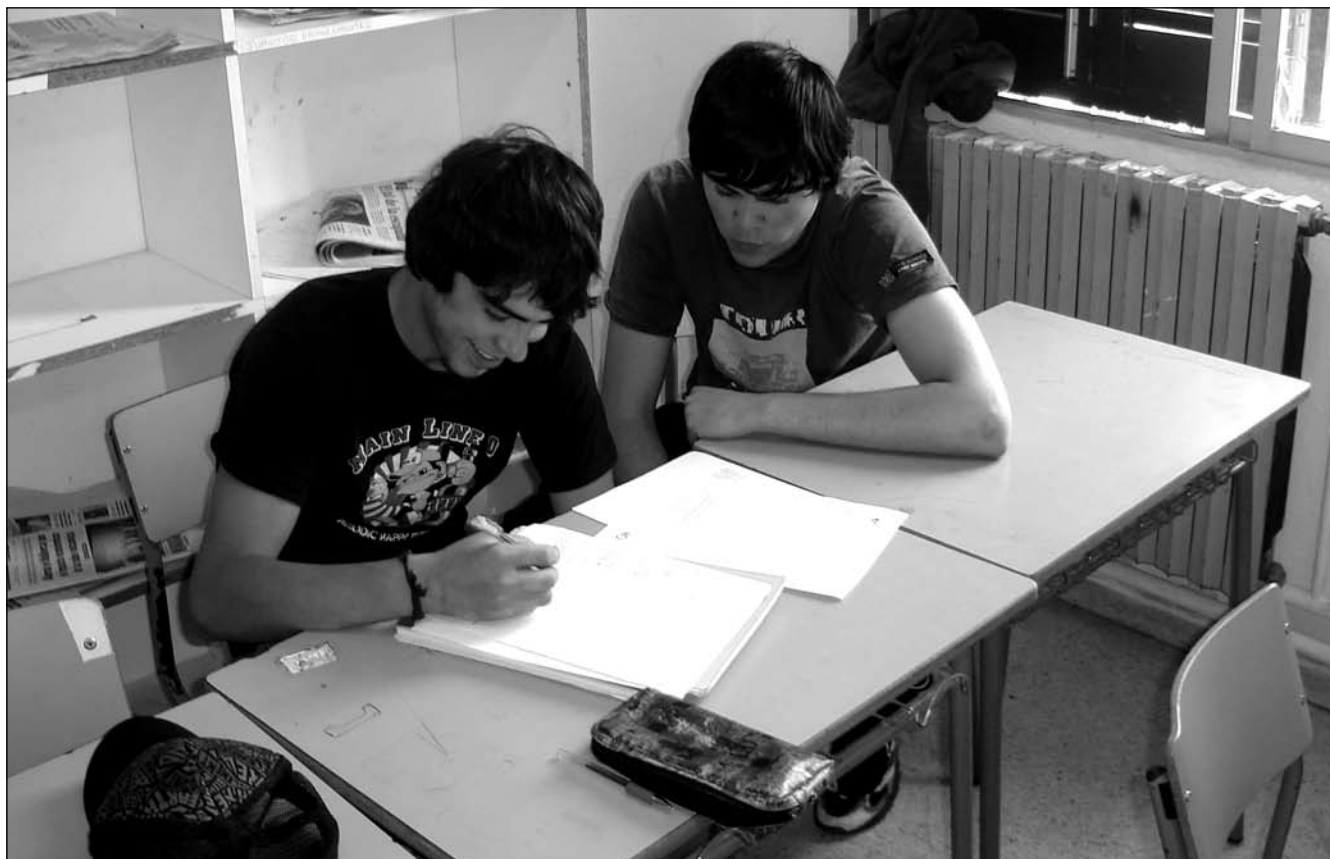
A la primera avaluació d'aquest curs ens adonàrem que els primers cursos dels cicles de grau mitjà tenien mals resultats. Resultava que els alumnes eren diversos pel que fa a les capacitats, interessos i motivacions (entre altres diferències). Havíem topat amb la diversitat! Els equips educatius varen

ser molt sensibles a aquest fet, i per això volgueren ajudar a millorar l'aprenentatge de l'alumnat.

El problema es podia formular de la següent manera: com podem atendre els alumnes de capacitats, motivacions i interessos diversos sense més recursos personals i que millorin el seu aprenentatge? La solució passava per transformar la diversitat viscuda com una dificultat en un motor per la millora i, per altra banda, aprofitar els recursos que hi havia dins l'aula: els alumnes ens ajudarien en la tasca d'ensenyar. El mètode de la parella tutorial té aquestes dues condicions: aprofita la diversitat i la interacció entre companys.

COM ÉS I PER QUÈ ÉS RELLEVANT LA PARELLA TUTORIAL

La tutoria entre iguals "...consisteix en formar parelles d'alumnes, amb una relacions asimètriques (un és el tutor i l'altre el tutorat) i amb un *objectiu co-*

mú, conegut i compartit (l'ensenyament i aprenentatge d'un contingut a partir d'una interacció estructurada)" (Monereo Font, C. i Duran Gisbert, D. 2001:42).

L'estratègia didàctica de la parella tutorial aprofita la capacitat de mediació de l'alumnat per tal que el tutorat aprengui un contingut nou i el tutorand aprofundeixi en els continguts que ha d'ajudar a aprendre al tutorat. La rellevància d'aquesta estratègia rau en el fet que reconeix i aprofita la diferència de nivells dels alumnes (que tradicionalment s'ha vist com un problema) per produir aprenentatge, millorar les expectatives de l'alumnat i millorar el clima de l'aula.

El fet que hi hagi un objectiu, comú, conegut i compartit suposa que en la parella, per progressar en l'aprenentatge, s'ha d'establir una relació d'interdependència positiva. A partir d'aquí comencen els avantatges d'aquest mètode que breument són: a) afavoriment de les capacitats d'interacció social, d'interrelació a través de la millora dels processos de socialització, l'adquisició de competències socials i el control dels impulsos agressius; b) la millora de les competències cognitives a través de la relativització dels punts de vista i de proporcionar lleugeres distorsions cognitives a partir de la confrontació de punts de vista lleugerament diferents; i c) també la millora de l'autoestima acadèmica i personal.

Com podem veure la parella tutorial pretén que l'alumne aprengui amb els altres i gràcies als altres.

Pautes per la parella tutorial

Ara bé, aquests avantatges es produeixen perquè el docent crea una estructura cooperativa (Pujolàs Maset, P. 2001:75) amb els següents elements:

- La interdependència positiva
- La interacció cara a cara,

- El compromís individual
- L'ús d'habilitats socials
- I l'autorreflexió i valoració de la parella

Nosaltres seguirem les recomanacions que fa en Duran Gisbert, D. (2002), per a implantar la tutoria entre iguals:

- a) La formació de l'alumnat en la tècnica és una de les claus de l'èxit.
- b) La creació de les parelles s'ha d'ajustar al context i les activitats.
- c) Les activitats han d'estar molt estructurades.
- d) L'avaluació de la parella ha d'incloure l'autoavaluació i la coavaluació.
- e) El rol del professor canvia de transmissor de coneixements a mediador l'alumne i els continguts.

Per a facilitar la tasca al professorat elaborarem un petit manual que es pot descarregar de la web del centre.

DUES EXPERIÈNCIES

Primera: al mòdul Aprenentatges instrumentals bàsics del PQPI d'Auxiliar d'electricitat

Aquesta experiència es va dur a terme durant 10 sessions en el mòdul d'Aprenentatges instrumentals bàsics, dins la unitat didàctica: La nostra professió, auxiliar d'electricista. Ens proposarem fer una anàlisi comprensiva de models d'anuncis classificats, de currículums, de cartes personals i preparació d'entrevistes de feina, per després redactar el nostre propi. I presentarem el guió de la feina:

1. Per parelles ens plantejàvem:

Què hem de fer?

Quines activitats he de realitzar?

Quina és la millor manera de fer les activitats?

Ho llegim conjuntament?

2. Guió estructurat de les activitats
3. Coavaluació i avaluació.

Pensam que s'han observat millores arran de l'aplicació de la tècnica, entre aquestes: la motivació per part de la majoria dels alumnes, l'augment de l'interès per treballar amb metodologies diferents, el descobriment de capacitats que no sabíem que teníem, la presa de consciència que sabem més del que ens pensam i la millora de l'autoestima personal i acadèmica.

També ens hem trobat amb algunes dificultats. En principi aquestes no han estat massa grans. Els alumnes han estat receptius i els ha interessat la proposta. Hi ha hagut falta de costum i no tot ha sortit a la primera, necessitam practicar, experimentar més, fer de l'estratègia una tècnica més

habitual dins l'aula.

Hem de fer una valoració positiva de l'experiència. La majoria dels alumnes han tret profit de les activitats realitzades amb aquesta estratègia didàctica. Pensam que vists i analitzats els resultats hem de seguir treballant i fer de l'experiència una eina d'ús normal dins la classe.

No han funcionat totes les parelles igual de bé. Les que han anat millor han estat les parelles d'alumnes amb nivells de competència curricular molt diferents.

Segona: al mòdul Productes i serveis financers i d'assegurances bàsics al Cicle formatiu de grau mitjà de Gestió administrativa

Com ens organitzàrem?

Després d'haver explicat els continguts bàsics del tema, i com a eina de consolidació de la matèria, aplicàrem les parelles tutorials. Primerament, havíem de decidir com agrupàvem els alumnes. Per fer les parelles varem tenir en compte el rendiment acadèmic del primer trimestre, la motivació dels alumnes i la capacitat de comprensió.

Una vegada fets els grups, vàrem preparar la primera sessió a l'aula. Es tractava d'introduir els alumnes en el funcionament de les parelles tutorials. Havien d'entendre com i perquè es duria a terme aquest mètode. Per això, es va fer una classe compartida amb l'orientador el qual, durant la primera meitat de la sessió, va explicar el funcionament de les parelles tutorials. Després d'aclarir els dubtes dels alumnes, els distribuïrem per grups i férem un petit assaig amb uns exercicis preparats a tal efecte.

DIA A DIA DE LES CLASSES

Una vegada vàrem entrar en la dinàmica de les parelles tutorials, vaig preparar un material adient per facilitar la feina a l'alumne/a tutor/a. Cada una de les fitxes, graduades de menys a més complexitat, consta de dues parts: un petit resum de la teoria bàsica que necessiten i exercicis d'aplicació pràctica. Amb aquest material, les parelles treballaven de manera autònoma i la meva feina era la de suport.

El canvi dins classe va ser evident des del primer dia: la majoria dels alumnes es motivaren molt amb l'experiència; els tutors perquè tenien la responsabilitat d'ensenyar als seus companys i els tutorands perquè havien trobat el suport immediat del tutor. També, el nivell de feina dins classe va augmentar considerablement, així com l'interès per aclarir els dubtes que els anaven sorgint.

RESULTATS DE L'EXPERIÈNCIA

Per a avaluar l'experiència vàrem utilitzar dos indicadors. El primer foren els resultats de l'examen d'avaluació, que varen ser molt millors que els del primer trimestre. També hi ha una millora si es compara amb els resultats obtinguts l'any anterior. I el segon indicador foren les enquestes d'autoavaluació i coavaluació que ens havia proposat l'orientador. Del seu resultat podem concloure que els alumnes estaven satisfets amb l'experiència. Tots coincidiren que el seu rendiment havia augmentat, fins i tot sol·licitaren seguir aplicant les parelles tutorials durant la resta del curs

CONCLUSIONS

Com a conclusions volem assenyalar els avantatges i inconvenients observats en l'experiència i, a més, mostrar que aquest és un camí cap a una educació transformadora.

Com a avantatges:

- El grau d'implicació dels alumnes tutors
- L'ambient d'estudi que s'ha creat dins l'aula
- L'augment d'assistència a classe
- La recuperació d'alguns alumnes que, durant el primer trimestre no tenien gens d'interès pels mòduls i s'han posat a treballar.
- La millora dels resultats acadèmics

Com a inconvenients ens hem trobat amb:

- L'assistència irregular a classe d'alguns alumnes ha dificultat el treball constant d'algunes parelles.

- La reticència inicial d'algun alumne/a avantatjat/da que en un primer moment no hi veia cap avantatge a l'aplicació de les parelles.

En resum, ha millorat l'aprenentatge i la motivació de l'alumnat, així com el clima d'aula. Les raons d'aquestes millores són, segons la nostra opinió, que quan el procés educatiu se centra en l'aprenentatge de l'alumnat canvia la forma d'ensenyar del docent. I, per altra banda, l'alumne afronta les tasques amb més seguretat perquè el context ha esdevengut més humà; és a dir s'ha personalitzat, ofereix més ajudes, dóna seguretat i motiva per a l'aprenentatge. Tot això és tant com dir que produeix desenvolupament en l'alumnat, en el sentit que són més capaços d'inserir-se crítica-

ment i de participar en el seu entorn. Aquesta és, segons la meua opinió, la finalitat de l'educació.

És una via per a què puguem assolir els quatre pilars de l'educació esmentats l'informe Delors: aprendre a conèixer, aprendre a fer, aprendre a viure junts i a prendre a ser. Aquesta és segons la nostra opinió, l'educació capaç de transformar les persones i l'ordre de les coses.

REFERÈNCIES

DELORS, J. (coord). *La educación encierra un tesoro*.

A: www.unesco.org/education/pdf/DELORS_S.PDF [consultada 10/05/2010]

DURAN GISBERT, D. (2002). *Tutoria entre iguals. Processos cognitivorelacionals i anàlisi de la interactivitat en tutories fixes i recíproques*.

A: <http://www.tesisenxarxa.net/TDX-1021103-181153> [consultada 10/05/2010]

MONEREO FONT, C. i DURAN GISBERT, D.(2001). *Entramats. Mètodes d'aprenentatge cooperatiu i col·laboratiu*. Barcelona: Editorial Edebé.

PUJOLÀS MASET, P. (2001). *Atención a la diversidad y aprendizaje cooperativo en la educación obligatoria*. Archidona: Ediciones Aljibe.

Nota: els materials emprats per fer aquesta experiència, és a dir, el tutorial per al professorat i les activitats per als alumnes es poden descarregar des de la pàgina web del centre www.fpsapobla.org

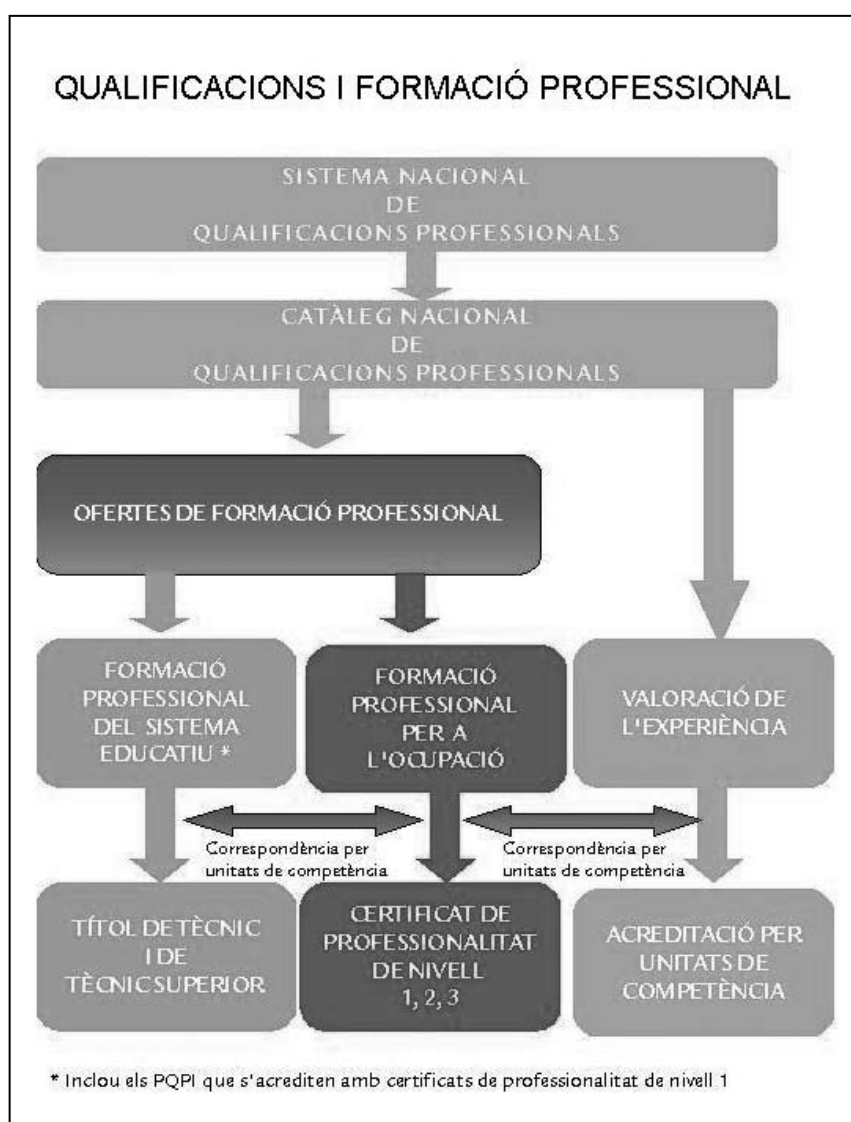
Centres integrats de formació professional

Bartomeu Alzamora Fàbregas
DIRECTOR DE L'IES JOAN TAIX. SA POBLA

EL Reial decret 1558/2005, de 23 de desembre, que regula els requisits bàsics dels centres integrats de formació professional assenjala les competències atribuïdes a les administracions autonòmiques quant a la creació o l'autorització d'aquests tipus de centres en el seu territori de gestió.

L'actual IES Joan Taix de sa Pobla va iniciar la seva nova trajectòria el curs 2007/08, amb la singularitat de ser l'únic centre de la nostra comunitat amb una oferta només de formació professional i amb la idea de transformar-se en un centre integrat. Han hagut de passar tres cursos i a dia d'avui pareix que és imminent l'aprovació del decret pel qual es regulen els centres integrats de formació professional dins l'àmbit de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears. Aquest decret, a la seva disposició addicional tercera, indica que els centres relacionats en el seu annex, l'IES Joan Taix, junt amb l'Escola d'FP Nauticopesquera, es transformen en centres integrats, per a la qual cosa compten amb l'autorització de la Conselleria de Treball i Formació, amb la nova denominació Centre Integrat de Formació Professional Joan Taix i Centre Integrat de Formació professional Nauticopesquera i podran impartir l'oferta referida a les famílies professionals associades a la seva oferta actual.

La Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació (LOE), fa una aposta per l'aprenentatge al llarg de la

vida, potenciant l'educació permanent com a principi bàsic del sistema educatiu. Els centres integrats suposen una resposta organitzativa a aquest principi i s'han d'entendre com una institució al servei de les persones i del sector productiu que ha de contribuir a la qualificació i requalificació de les persones i s'ha d'acomodar a les seves expectatives professionals. Un centre integrat ha d'atendre les necessitats de qualificació immediates i emergents, ha de ser un referent orientador per al sector productiu i formatiu del seu entorn que faciliti la integració de les ofertes de formació professional, rendibilitzant els recursos humans i materials disponibles. Per tot això, s'haurà de gaudir d'autonomia i flexibilitat organitzativa, amb una versatilitat en la programació que doni capacitat de resposta formativa

a les necessitats del món laboral. Parlem de la innovació (millora permanent, tecnologia incorporada als processos de formació, noves modalitats d'oferta educativa, col·laboració amb empreses, ...), com a senya d'identitat d'aquests tipus de centre.

L'esborrany del decret que regula el funcionament dels centres integrats els defineix de la següent manera:

1. Són aquells que reuneixen els requisits establerts i que imparteixen totes les ofertes formatives referides al Catàleg nacional de qualificacions professionals que condueixen a l'obtenció de títols i certificats de professionalitat.
2. Han d'incloure dins l'àmbit de les famílies professionals autoritzades, els ensenyaments inicials, les accions formatives d'inserció laboral i les de formació permanent.
3. Disposaran d'una oferta modular flexible i de qualitat adaptada a les necessitats del sector productiu i que pot ser desenvolupada en modalitat presencial, a distància i mixta.
4. Han d'incorporar serveis d'informació i orientació professional. (Xarxa d'orientació professional conjunta educació-treball).
5. Potenciaran la relació amb el sector productiu en aspectes de col·laboració mútua.

Aquests centres aplicaran un sistema de gestió de qualitat amb un model de millora continuada i d'excel·lència tipus EFQM i en el mateix esborrany del decret se'ls reserva les següents funcions:

- a) Organitzar i impartir les ofertes formatives autoritzades, que es corresponguin amb el Catàleg nacional de qualificacions i altres ofertes que donin resposta a demandes de l'entorn productiu, encara que no condueixin a l'obtenció d'un títol o d'un certificat de professionalitat.
- b) Impulsar una oferta flexible amb horaris compatibles.
- c) Desenvolupar un pla estratègic amb les empreses institucions i altres entitats, relacionades amb les famílies professionals autoritzades.
- d) Promoure accions de formació contínua de professorat, experts i expertes i altres formadors del centre i del seu entorn.
- e) Informar i assessorar altres centres.
- f) Desenvolupar i impulsar amb les empreses i els interlocutors socials, projectes d'innovació.
- g) Potenciar la millora permanent i la projecció nacional i internacional del centre.
- h) Col·laborar amb l'organisme competent en els procediments d'avaluació i d'acreditació de les competències professionals adquirides mitjançant l'experiència professional o les vies no formals de formació.
- i) Promoure la cultura emprenedora a través de la formació i l'assessorament en la creació de noves empreses.
- j) Facilitar informació, orientació, mediació entre alumnat i treball, recerca, innovació i plans de formació per a l'empresa.
- k) Incentivar la participació en projectes europeus de mobilitat d'alumnat i professorat, així com en projectes d'innovació d'àmbit internacional.
- l) Altres que determinin les admi-

nistracions competents.

Un CIFP presentarà un nova fesomia organitzativa, així no parlarem de Projecte educatiu del centre, sinó de Projecte Funcional, que constitueix l'instrument fonamental per a l'organització i la planificació del centre i ha de contemplar el desenvolupament de les funcions definides per al centres integrats, els objectius i prioritats del centre, el procediment de gestió i el pla d'actuació en accions formatives. Aquest PFC serà aprovat pel Consell Social del centre i tramès al Consell de Formació Professional de les Illes Balears, organisme, aquest, que reuneix a representants de la Conselleria d'Educació, de la Conselleria de Treball i dels agents socials.

Hem parlat de Consell Social i no de Consell Escolar, aquest òrgan col·legiat tindrà la següent composició:

- 12 membres amb veu i vot + el secretari/a:
- 4 representants anomenats per l'administració (2 d'educació – el director/a qui presidirà el Consell i un altre- i 2 de l'àmbit laboral)
- 4 representants del centre: 2 professorat, 1 del personal no docent i 1 alumnat
- 4 representants d'empreses i sindicats més representatius: 2 d'empreses i 2 de sindicats

Dins el claustre de professors conviuran els qui constitueixin la plantilla orgànica del centre i els experts i expertes contractades per la direcció del centre que siguin necessaris per completar la impartició de l'oferta formativa per a l'ocupació.

L'equip directiu estarà conformat per:

- Director/a
- Cap d'Estudis
- Secretari/a

En funció de la complexitat del centre: cap d'àrea econòmica, compres i

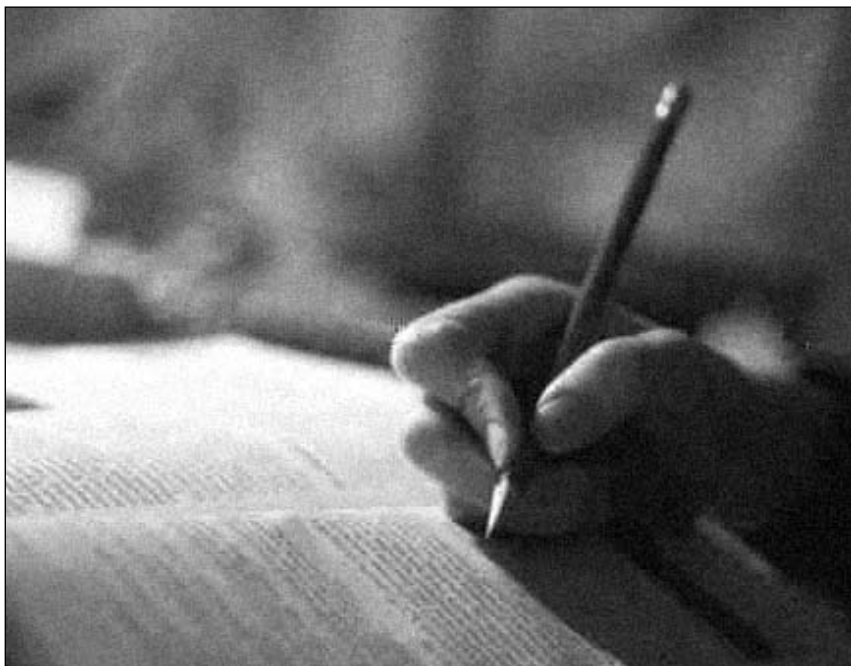
manteniment (Administrador/a)

Els òrgans de coordinació seran els següents:

1. Departaments de famílies professionals i departament de FOL
2. Departament d'Informació i d'Orientació Professional. (Hi podran exercir les seves funcions professionals de l'administració educativa o de l'administració laboral)
3. Departament de relacions amb les empreses i entorn productiu (FCT i assessorament i mediació en l'ocupació)
4. Han de comptar amb òrgans de coordinació per garantir:
 - a) Desenvolupament de sistemes de la qualitat
 - b) Desenvolupament i aplicació de la legislació de prevenció de riscos laborals
 - c) Reconeixement i avaluació de competències professionals
 - d) Desenvolupament de sistemes de gestió mediambiental
 - e) Altres que determinin les administracions

En definitiva entenem que als centres integrats se'ls planteja un alt nivell d'exigència que s'ha de correspondre amb la disposició d'una veritable autonomia organitzativa, pedagògica, de gestió econòmica i de personal.

A sa Pobra vàrem començar a parlar de centres integrats l'any 2000, ha passat molt de temps, hem patit incerteses, desencisos i hem pogut comprovar que el ritme de l'administració no es correspon lamentablement, amb el dels anhels de la gent. Hem resistit i ara pareix que arribam feliçment al final d'aquest camí, pot ser que això ens hagi fets forts i ens sentim amb prou coratge per assumir el gran repte de protagonitzar un punt d'inflexió de la formació professional a la nostra comunitat.

Paremiologia del Calendari

Costums, llegendes, cançons, proverbis, gloses i refranys

Recollides pel Pare Francesc Bonafè i Barceló M SS CC (Biniamar, 1908 - Ciutat de Mallorca, 1994)

Calendari folklòric amb propostes didàctiques per al seu treball a E. Infantil, E. Primària i E. Secundària.

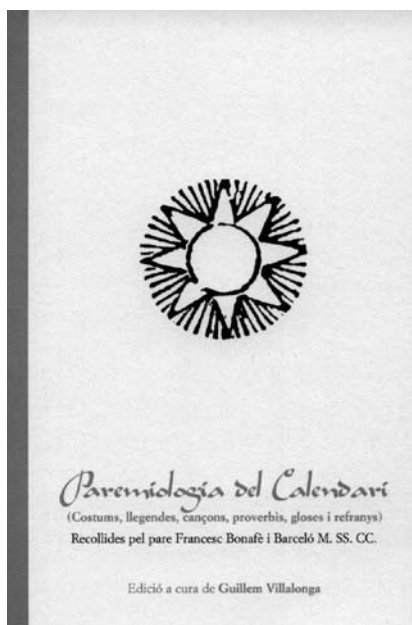
Guillem Villalonga i Jaume
CP ES TORRENTET. BINIAMAR

PER començar vull agrair a la directora del CEP d'Inca, que m'ha-gi convidat a presentar el llibre en aquesta publicació.

Tal i com vaig escriure a la introducció del llibre:

“Quan jo començava a fer feina de mestre es va publicar el llibre: Vols d'Orenetes (1981) que segons el seu autor el Pare Francesc Bonafè i Barceló (Biniamar 1908-Ciutat 1994) és un llibre recopilatori de “Versos mallorquins; versos castellans; articles; folklore. No obstant, damunt tot ha predominat el criteri de donar-les segons l'ordre cronològic en que foren escrites i en la mateixa llengua”. Aquesta obra ha estat una font privilegiada d'on he tret el material per a treballar la cultura popular a l'escola.

Durant l'any 2005, em vaig apuntar a un curs de “Literatura i Paisatge” d'en Gaspar Valero al CEP d'Inca. En acabar ens va proposar que féssim una aplicació didàctica, sobre un autor local si era possible. Jo evidentment tenia l'autor i feia molts d'anys que el treballava. Poc després, en veure que es convocaven unes ajudes,

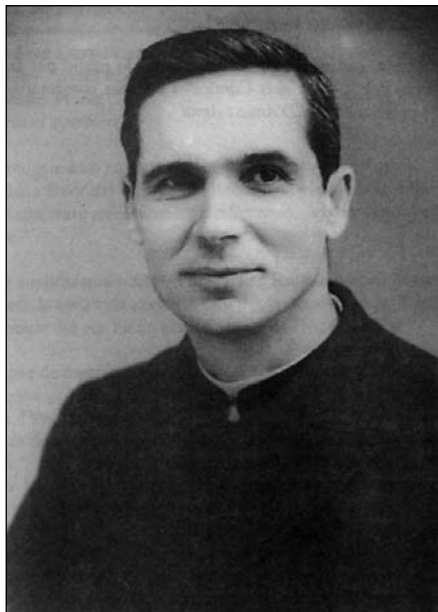

per a l'edició i reedició de material pedagògic per part de la Conselleria d'Educació. Vaig pensar a fer aquest treball, amb l'objectiu que amb les esmentades ajudes, se'n repartissin uns quants exemplars a cada escola, així els altres mestres també disposarien d'aquest material per a mi tan valuós.

La tasca, que m'ha durat tres anys a temps parcial, sobretot durant les llargues vetllades d'hivern. Ha consistit en seleccionar i ordenar el material, de tal forma que fos fàcil de manejar. Amb un índex ben desenvolupat en el qual si una

persona cerca informació sobre la “Sibil.la”, per exemple, tot d'una ha de saber si hi és o no. L'objectiu ha estat posar una eina més, per a poder treballar els costums i tradicions de la nostra terra, a l'abast dels mestres i professors. Una part de la nostra cultura, que ja fa molts d'anys que es va perdent.

La primera meitat del treball fa referència a la mesura del temps, l'any, les estacions i sobre tot els mesos amb el seu origen, meteorologia, feines del camp i santoral. Aquest darrer aspecte un poc desvirtuat, des de que fa una quarantena d'anys, es canviaren les dates de celebració d'un grapat de sants, les dites populars que s'havien construït al seu voltant, han quedat descontextualitzades, ja que: “Per Sant Macià/l'oreneta ve i el tort se'n va” anava bé quan era el 24 de febrer, però ara el 14 de maig no té cap sentit, arriba massa tard, i no parlem del conegudíssim mercat de Sant Tomàs, en què la gent s'aprovisionava per a Nadal, quan queia en 21 de desembre, (ara 3 de juliol). El bloc següent (Nadal, Carnaval Quaresma i Pasqua) és potser el més atractiu escolarment, ja que fa referència als grans esdeveniments de l'any, coincidint amb la part central del curs escolar. El mite de Lluc i les

seves llegendes, també té un gran interès per als alumnes, ja que s'hi segueix anant. L'apartat de Les Feines del Camp (sembrar, segar, batre, el figueral i collir oliva) recull cançons que es cantaven durant la feina. I per acabar dites sobre la meteorologia tan importants i repetides les que feien referència a les prediccions, fins fa trenta anys, abans que la televisió ens donàs les seves.

Aquest recull s'hagués pogut completar fàcilment amb altres obres publicades, com per exemple el "Cançoner..." però l'objectiu era simplement transcriure reordenadament, una part del material de l'obra de Vols d'Orenetes d'una manera funcional, per a l'escola o el lector interessat, donant-li una seqüenciació periòdica de costumari, encara que quedés incomplet.

APLICACIÓ DIDÀCTICA

Al final de l'obra hi ha una Aplicació Didàctica de 30 planes que confeccionarem amb els següents companys de professió:

Coordinador:

Gabriel Ramon, pedagog.

1. Proposta didàctica per a l'Educació Infantil.

Aina M^a. Crespí i Cerdà
(Mestra d'E. Infantil).

2. Proposta didàctica per a l'Educació Primària.

Guillem Villalonga i Jaume
(Mestre d'E. Primària).

3. Proposta didàctica per a l'Educació Secundària.

Bartomeu Abrines i Llabrés
(Professor d'ESO)

4. Annex de Música.

Gabriel Crespí i Perelló
(Mestre d'E. Primària)

Una de les formes més simples de treball per a mi, ha consistit, per exemple en dictar una glosa a la pissarra, referida al tema del moment (Nadal, Sant Antoni, Carnaval, Quaresma..., i a partir d'aquí treballar l'ortografia, la comprensió lectora que segurament necessitarà tocar el tema dels arcaïsmes a més d'una contextualització i la rima.

Don Miquel Ferrer Flórez, tota una vida dedicada a la docència, mestre de mestres, i a la investigació històrica. Que ens va deixar a finals d'agost de l'any passat. Com a bon veïnat de l'escola de Biniamar, va tenir a bé fer-ne el pròleg d'una obra tan humil.

Al començament, juntament amb unes fotografies i petites mostres de la seva obra lírica, un Apunt Biogràfic del P. Bonafè basat fonamentalment en la biografia, que en va fer el seu amic el P. Rosselló, per al seu nomenament com a fill Il·lustre de Biniamar, completat amb retalls de diaris que guardava la meua tia: sor Catalina Jaume Bonafè, que ja va ser qui em regalà en el seu dia el llibre

Vols d'Orenetes, que m'ha deixat tot el material que havia recopilat i guardat, del seu cosí, al llarg de la seva vida (aquarel·les, fotos, retalls de diaris, epistolari,...).

En Felip Munar a més de la presentació que en fa, va ser la persona que una vegada que va tenir coneixement de l'obra se'n va encarregar de la seva publicació i difusió. No tenc cap dubte que sense ell no hauria arribat on és.

Finalment vull remarcar que per a mi era impensable que aquest simple treball arribàs a les llibreries i fins i tot a Internet:

- <http://biblioteca-paremiologica.blogspot.com/2010/01/bonafe-2009-paremiologia-del-calendar.html>
- <http://www.librarything.com/work/book/54231214>)
- http://vpamies.blogspot.com/2009/12/noves-adquisicionsdonacions-de-llibres_19.html

Ara només queda complir el primer objectiu originari pel qual fou concebut, que arribi a les escoles.

Mirant un poc enrere

Maria Alarcón Bigas
Maria Xamena Mayol

EN el número 14, pel desembre de 2003, a la vostra revista Cantabou es va publicar una experiència que des del curs 1996-1997 s'estava fent al CP Sant Bartomeu d'Alaró sobre la reutilització i la creació d'un fons de llibres. Al llarg d'aquests anys també la presentàrem en altres àmbits relacionats amb l'educació ambiental: trobada de coordinadors ambientals, jornades de Mallorca Recicla, en centres que desenvolupaven projectes d'ambientalització... i també coneguèrem altres centres que desenvoluparen iniciatives semblants. Totes tenien en comú finalitats relacionades amb el foment de valors d'educació ambiental, consum sostenible, fer un bon d'ús sobretot del paper i abaratir el cost d'aquests llibres a l'alumnat.

En el curs 2007-2008, des de la direcció general d'Innovació i Formació del Professorat i la pròpia consellera es van interessar seriosament per aquestes experiències com a un model per fer compatible l'ús responsable i sostenible dels llibres de text i minvar les despeses de les famílies.

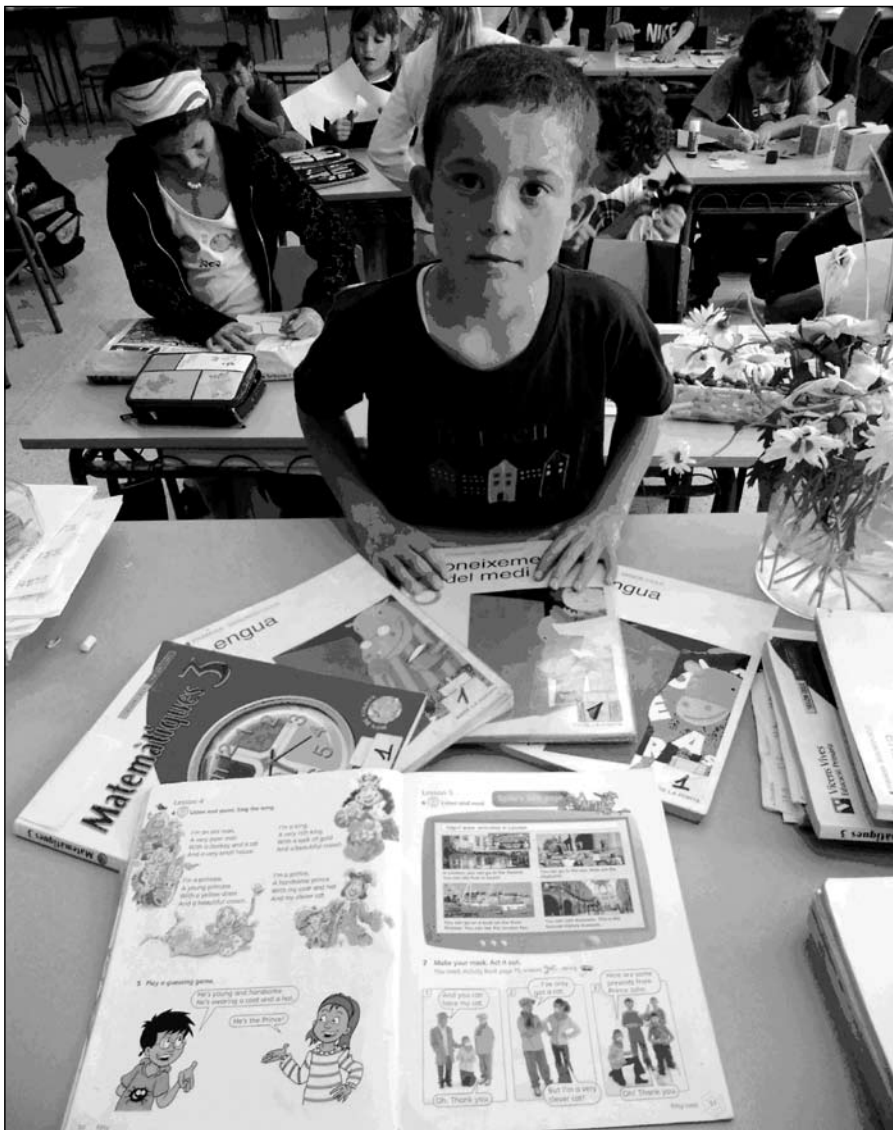
Es va elaborar un marc jurídic en el qual quedaven reflectits les bases i els fonaments educatius i evidentment les mesures de suport que la Conselleria donaria: dotació econòmica, suport informàtic, equip de d'atenció al centres, publicitat... I

a partir d'aquí, cada centre podia adaptar i desenvolupar el Programa segons les característiques de la seva comunitat educativa i del seu projecte educatiu: alumnat, professorat, entorn, tipologia dels materials curriculars emprats...

Donada la variada casuística dels centres a l'hora de seleccionar els materials curriculars i la metodologia utilitzada, es va optar per fer una dotació econòmica per alumne i que fossin les famílies que la completessin en funció del tipus de material i la decisió de cada centre dels llibres reutilitzables. És per això, que el Programa es pot adaptar molt bé als centres que fan projectes, que no utilitzen el llibre d'editorial, els que elaboren els propis materials o que volen iniciar experiències en format digital.

Ens hagués agradat ésser capdavanters, com en altres experiències, pe-

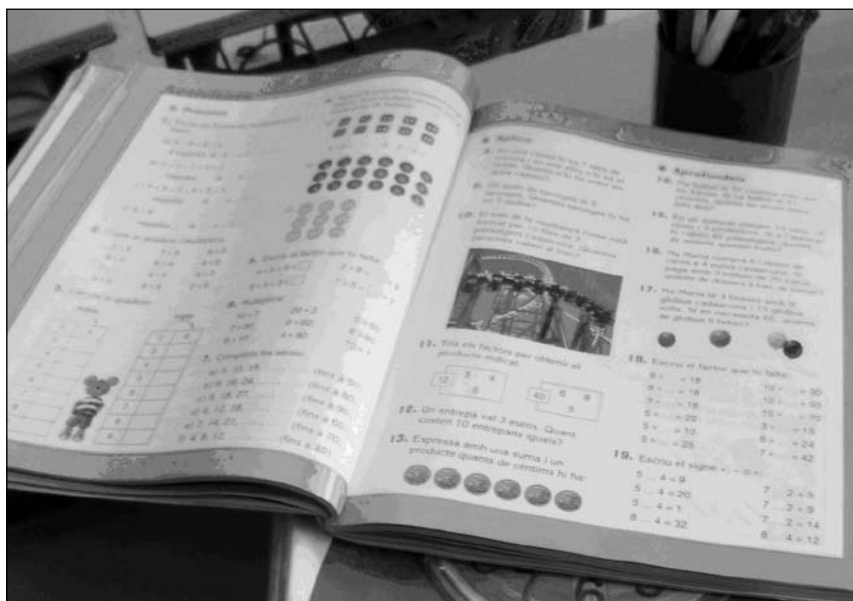

d'EP i ESO amb dotació econòmica d'uns 2 milions d'euros.

A l'àmbit del CEP d'Inca hi ha adherits 28 centres d'educació primària, 5 IES i 1 centre concertat. El fet d'aquesta elevada participació de centres ens ha animat a compartir l'èxit de l'experiència perquè amb aquesta publicació oferiu als centres i al professorat un canal molt directe i senzill de difusió del que es viu cada dia, del que es fa i es vol compartir als centres. Segur que si anam repassant tot el que s'ha publicat al Cantabou al llarg d'aquest anys trobaríem molts d'exemples que al principi només els qualificàvem de bones pràctiques de centres escolars i escoletes i que amb el temps creixen i es transformen en eixos educatius.

rò altres comunitats s'havien avançat en desenvolupar models basats en la sostenibilitat i la reutilització: Catalunya, Andalusia, Aragó, Galícia, Euskadi... altres s'hi han incorporat després com Navarra, i d'altres no reutilitzen o simplement deixen aquesta pràctica per a l'alumnat amb rentes més baixes com: Madrid, València, Canàries,...

L'experiència que es va iniciar en un grup reduït de centres, que afectava a un centenar d'alumnes i sense cap suport de la Conselleria i ara s'ha convertit en un programa educatiu en el qual hi participen 17.202 alumnes

Tecnologia per als nous temps (I)

Pau Tomàs

ALUMNE 1R BATXILLERAT TECNOLÒGIC.
IES SINEU

CANVI climàtic, política, reciclar, crisi, ecologisme, economia...Tots aquests conceptes estan relacionats entre si i últimament s'han posat molt de moda. Per tots els mitjans de comunicació surt cada dia algun d'aquests conceptes. Fins i tot ara, els polítics també parlen sobre aquests termes que, dia a dia, ens van plantejant solucions per millorar el nostre futur. A l'IES Sineu també ha arribat aquesta manera de fer les coses. Relacionant i raonant sobre tot això, des de principalment el departament de Tecnologia es van posar en marxa diferents activitats per a diferents cursos. Ara us ho contaré...

RECUPERACIÓ I REUTILITZACIÓ

Els alumnes de 4t d'ESO s'han encarregat de dues activitats interessants. Com molts sabeu, fa uns anys engrandiren l'IES Sineu i això va fer que s'haguessin de comprar mobles nous. Ara, aquests mobles nous estan una mica deteriorats, fins i tot més que els que hi havia abans de l'obra. Així, el professor de Tecnologia de 4t d'ESO va proposar als alumnes que, com a pràctica, podrien arreglar els mobles espatllats. Això ha suposat una manera d'estalviar diners a l'IES, reutilitzar els mobles i aprendre d'una manera pràctica sobre el tractament de diversos materials. Vaig assistir a una de les classes i vaig fer una petita entrevista a uns alumnes. En Pere Joan Mulet de Lloret em va

explicar en què consistia:

“Primer, llevam la pintura a les cadires, perquè a l'hora de soldar no es cremi.

Tot seguit, soldam amb l'arc elèctric que pot ser perillós si no vas alerta i no vas ben protegit. Després raspallam la zona on hem soldat per donar-li la forma que ens interessa, la massillam amb fibra de polièster, polim, donam la forma del tub i per acabar la pintam.”

L'institut ha invertit i seguirà invertint en aquesta activitat, ja sigui pagant els materials que necessitaven o comprant les eines i equips de seguretat. Els alumnes pensen que és una manera d'aprendre com treballar a un taller industrial i així també conèixer les mesures de seguretat.

ENERGIES RENOVABLES

Per altra banda, els alumnes de 1r de batxiller hem fet uns col·lectors solars!. Els heu vist a l'entrada de l'IES? A principi de curs, quan el professor ens proposava el temari ens va dir que enguany faríem una novetat. Ens va proposar com a pràctica del curs fer uns col·lectors solars, però el més real possible perquè després ens ho poguéssim fer a casa.

Les primeres classes, a part de fer la teoria pertinent, vam començar a dissenyar com serien els col·lectors i vam començar a informar-nos sobre com ho havíem de fer. Ens vam passar hores calculant els gradients de temperatura i la quantitat d'aigua que podríem encaletir. Estudiàrem les possibles maneres i materials. Després de tenir una idea bastant clara, vam fer el que seria el perfil dels col·lectors. Ens vam dividir en dos grups per fer dos col·lectors per separat, dos prototips diferents per provar. Cada

grup, en un principi, s'encarregava del seu, però amb el temps mentre anàvem fent els radiadors interns de les plaques amb els tubs de coure i el pressupost augmentava molt pel preu, ens vam plantejar optimitzar encara més el disseny. La primera qüestió que ens plantejàrem va ser quina diferència hi hauria en el funcionament del col·lector amb més o menys metres de coure al radiador. Al final, vam aconseguir estalviar 200 euros per radiador i això sense minvar gens ni mica el seu rendiment. Què us sembla?... no hi ha dubte que val la pena fer càlculs.

Una altre plantejament fou el tema de la integració visual dels col·lectors a teulades. La pregunta ara era si el col·lector que estava en posició horitzontal tendria una eficiència diferent a si estigués en posició vertical. A partir dels plantejaments i raonaments posteriors vam quedar d'acord que un grup fes un col·lector horitzontal i un altre vertical i que un cop muntats, un ordenador controlaria quin del dos dóna més rendiment. Quan tenguérem els tubs de coure ben soldats formant els radiadors, vam fer les proves de pressió i vam observar que és necessari fer aquestes proves, perquè després allà on feim les soldadures es poden crear fugues difícils de trobar amb el col·lector ja acabat.

I encara vengueren més dubtes. Quan estàvem acabant el que eren els bastidors i els radiadors i ens disposàvem a encomanar el vidre frontal que tenia la missió de deixar entrar la llum solar, ens plantejàrem que si el vidre fos més opac i més gruixat afectaria el rendiment dels col·lectors. Així doncs, vam encomanar un vidre normal i un de tipus climalit.

Una vegada tenguérem tot el perfil amb els seus aïllants i els radiadors clavats ho pintàrem tot de negre, fet que ajudaria a absorbir la calor (teoria del cos negre). Una vegada pintat

tot, vam posar els vidres de manera que en un futur fos més fàcil llevar-los per si de cas tenguéssim alguna avaria. Una vegada acabat tot el que eren els col·lectors, vam començar a plantejar-nos tot el que seria l'estructura de tubs fins al dipòsit acumulador. Vam fer esquemes de com seria i de les peces que necessitaríem per fer-ho. Una vegada comprat tot el que necessitàvem anàrem per feina un altre cop. Férem dos grups, uns s'encarregarien del que seria la part electrònica del circuit, i els altres farien l'estructura de tubs que connectaria els col·lectors amb el dipòsit, passant per una bomba i diferents sistemes de seguretat, com podria ser el vas d'expansió i vàlvula de sobrepessió. La part de l'electrònica s'encarregava de configurar un autòmata (petit ordinador) perquè s'encarregàs de controlar tota la instal·lació. A la programació de l'autòmata ens ha ajudat molt el curs de 4t d'ESO de Tecno i especialment na Joana Vanrell.

D'aquesta manera, ara tenim dos col·lectors completament diferents i això ens ajudarà i ens facilitarà l'estudi sobre el rendiment de cada un; i a partir d'aquests, els propers anys farem col·lectors amb el màxim rendiment que puguem aconseguir i amb la millor relació qualitat-preu.

Nosaltres hem proposat a la direcció del centre que podríem fer-los servir per a les dutxes que tenim

als vestuaris de l'institut, fet que estalviaria electricitat ja que fins ara va amb acumuladors. Seria un bon exemple canviar el sistema d'energies no renovables a energies renovables, no?.

Des del nostre punt de vista, nosaltres estam convençuts que aquesta pràctica ens ha ajudat molt, tant a la part educativa com en la part professional. Hem posat en pràctica la majoria dels temes que hem vist a la teoria del curs. Tot ho hem fet amb l'ajuda del professor i d'en Joan Miralles, un tècnic veterà que prové de l'associació Bon Clima contra el canvi climàtic. Ens ha agradat molt tenir-lo a classe amb nosaltres i esperam pugui tornar el proper curs. Bé, us recomanem l'experiència. Ha estat molt bona per a nosaltres i a més, com diuen els nostres dos professors, ja sabeu fer un sistema alternatiu per encalenticar l'aigua calenta de la vostra i el podeu fer vosaltres mateixos.

ROBÒTICA I DOMÒTICA

Ja sabeu que la robòtica i la domòtica també vénen cap a les nostres cases. Els alumnes de 4t d'ESO han après enguany a controlar robots i vivendes per ordinador i a construir circuits electrònics que detecten la presència de persones, objectes i fins i tot que guien un cotxe automàticament per una línia blanca i entra dins un pàrquing! Queda clar que els temps moderns ens donaran moltes sorpreses.

Per tal que ens deixin en PAU (I)

Experiència de comunicació entre centres

* COL·LECTIU D'EDUCACIÓ PER A LA PAU DE L'IES PAU CASESNOVES. D'INCA

L'estat de pau entre homes que viuen plegats no és cap estat natural (*status naturalis*), més aviat és un estat de guerra —i.e. encara que no sempre és una irrupció d'hostilitats, sí que és una amenaça constant de declarar-les. Per tant, aquest estat ha de ser fundat, ja que l'abandó de les hostilitats no és encara seguretat de pau [...].

Immanuel Kant,
La pau perpètua

D'entrada, per si algú vol llegir aquest apunt, per si algú vol no llegir-lo, un cert aclariment de tema i d'estructura: l'IES Pau Casesnoves, d'Inca, i l'IES Andreu Sempere, d'Alcoi, a Alacant (País Valencià) estan implicats conjuntament en un projecte, durant dos anys. El projecte: "Educació per a la Pau", finançat pel Ministerio de Educación del Gobierno de España, està emmarcat en el programa ARCE, d'establiment d'Agrupacions entre centres educatius. Tractarem d'explicar (amb un caràcter més formal) el marc del projecte; tot seguit el plantejament (amb un cert caire biogràfic) que ens va impulsar a sol·licitar l'ajuda; després, la concreció

del nostre projecte i una descripció de les activitats realitzades durant aquest curs; i, finalment, una provisional valoració i conclusió.

I

Aquest programa (ARCE) té com a finalitat establir mecanismes de col·laboració que permetin l'establiment d'agrupacions o xarxes de centres educatius i institucions públiques de l'àmbit de l'educació, ubicats a diferents Comunitats Autònomes o a les ciutats de Ceuta i Melilla, per tal de desenvolupar projectes comuns que es duguin a terme en equip entre tots els centres o institucions participants.

El plantejament de projectes comuns cerca, per una part, impulsar els intercanvis entre els centres i institucions i la mobilitat d'alumnes, professors o altres professionals de l'educació contribuint a l'adquisició i millora de les seves aptituds, no tan sols en les competències, àrees o temes en els quals se centra el projecte, sinó també en la capacitat de treballar en equip. Per altra banda, es pretén consolidar xarxes educatives, tot això amb l'objectiu de la millora en la qualitat de l'educació.

II

D'entrada aquesta introducció, però que no és més que la traducció de la informació que ofereix el ministeri a la seva web. La trajectòria que va

des del coneixement de la convocatòria o la lectura de les bases fins a la concreció del projecte apunta a algunes coses interessants. L'IES Andreu Sempere és un centre associat a la CÀTEDRA UNESCO de Cultura de Pau, i van ser ells que es van posar en contacte amb nosaltres per tal d'engegar la tasca. Amb poca insistència, però amb moltes dificultats vam acordar la col·laboració: dificultats perquè això era el curs 2008/09, que ja s'acabava i el termini de presentació de projectes se'ns tirava a sobre. Per això vam estar intercanviant intensament, durant la primera setmana de juliol, idees, esborranys i documentació.

Quin era el sòl comú, que podia portar-nos a desenvolupar un programa d'aquest perfil als nostres centres, a cada un dels centres? Segurament la voluntat comuna de treballar per la pau, l'interès per conèixer-nos i el reconeixement que, a més de desenvolupar un projecte, en aquest tema ens hi jugam molt (malgrat sigui poc el que puguem resoldre). Kant ho indica. És cert que iniciar un escrit amb una citació de Kant pot ser una curulla de redactor i de relator de filosofia. Però el nostre no és un plantejament dogmàtic, cec, sinó que parteix de la reflexió. I de consideració del que Kant indica: els éssers humans som proclius a la violència, més que a la pau: ens és més fàcil l'enfrontament que l'enteniment, i el conflicte sempre està latent com a possibili-

* Són membres del col·lectiu: Antoni Bujosa, del Departament de Música, Jerònia Guardiola i Margalida Simonet, del Departament de Llengua i Literatura Castellanes, Antoni Llopart, del Departament d'Orientació, Francesca Palou, Catalina Pons i Joana Prohens, del Departament de Geografia i Història i Xavier Riera Ramis, del Departament de Filosofia.

tat. Per això la pau ha de ser fundada, diu Kant: no s'advé per ella mateixa. Ha de ser pensada, fonamentada i volguda, ja que l'absència de conflictivitat no és, per ell mateix, l'assoliment de la pau. I per a tal cosa necessitam mitjans, i necessitam pensar en clau de pau: a l'àmbit educatiu ens exigeixen treballar en valors, però estam entrampats en una esquizofrènia social, que mentre demanda a l'escola, de portes a fora practica just actituds contràries: promovent la competitivitat i assistint com a mers espectadors a un escenari mundial de perpètua conflictivitat interessada.

Per tant, ara només restava concretar el pla, que tot seguit s'exposa.

III

Justificació: La història recent d'Europa està marcada per dos importants esdeveniments bèl·lics com són la Primera i la Segona Guerra Mundial. De manera similar, la història recent d'Espanya ha estat marcada pel fratricida conflicte de la Guerra Civil, els ecos de la qual ressonen encara fins els nostres dies.

Si el nostre passat ha estat marcat pel llegat de barbàrie de la cultura de guerra, el nostre present i el nostre futur han d'estar-ho per la cultura de pau promoguda des de l'educació.

Una cultura de pau està basada en els principis enunciats a la Carta de les Nacions Unides i en el respecte dels drets humans, la democràcia i la tolerància, la promoció del desenvolupament, l'educació per a la pau, la lliure circulació d'informació i la major participació de les dones com a enfocament integral per a prevenir la violència i els conflictes, i que es realitzin activitats encaminades a crear condicions propícies per a l'establiment de la pau i la seva consolidació. Un dels objectius que ens proposam és, doncs, contribuir per mitjà de l'educació a la pau i la comprensió mútua dels pobles, al respecte, a la llibertat i a la dignitat de l'ésser humà.

A més, l'inici de la nostra agrupació escolar coincideix amb la commemoració del Decenni Internacional d'una cultura de pau i no violència per als nins del món: 2001-2010.

Propòsit: Convençuts de la importància que segueix tenint avui en dia el lema fundacional de la UNESCO: "Donat que les guerres neixen en la ment dels homes, és en la ment dels homes on s'han d'erigir els pilars de la pau", la nostra agrupació presenta un projecte educatiu multidisciplinar que s'emmarca en aquest moviment de Cultura de Pau (UNESCO) que contribueix modestament

a transformar la cultura de guerra i de violència en cultura de la pau i de la no-violència.

Convençuts també que tan sols mitjançant l'educació podrem edificar una pau durable en la ment dels homes i les dones i passar així d'una cultura de guerra a una Cultura de Pau, assumim també els sis punts claus del Manifest 2000, que són:

- a) Respectar totes les vides.
- b) Rebutjar la violència.
- c) Alliberar la nostra generositat.
- d) Escoltar per a comprendre's.
- e) Preservar el planeta.
- f) Reinventar la solidaritat.

Resum del projecte: El projecte es resumeix en tres blocs temàtics:

- 1) Memòria de la guerra: Història.
- 2) Art en guerra i art en pau: Música, Plàstica, Audiovisuals i teatre.
- 3) Present en pau: Ciutadania, Drets Humans i Diversitat Cultural.

Es tracta, en el primer bloc, d'investigar el passat del nostre entorn, fonamentalment referint-nos a les tràgiques experiències bèl·liques del segle XX, com van ser la Guerra Civil espanyola i les dues Guerres Mundials.

En el segon bloc, es promou la investigació sobre determinades manifestacions artístiques, com l'art degenerat (Entartete Kunst) i la música prohibida (Verfemte Musik), així com el desenvolupament de la pròpia expressió.

En el tercer i darrer bloc s'analitzen la interculturalitat, les migracions i l'exili causats per les guerres i els conflictes armats, els desplaçaments de població i els Drets Humans.

Objectius concrets del projecte:

1. Divulgar la cultura de la pau a través de l'educació.
2. Promoure els valors, actituds i conductes en tots els plànols de la societat per tal que es trobin solucions pacífiques als problemes.
3. Incorporar l'educació per a la pau en el projecte educatiu dels centres.
4. Fomentar educació en valors, concretament en els valors de la pau i dels Drets Humans com a paradigma ètic universal en constant construcció.
5. Transformar les relacions de dominació i poder autoritari en els diferents àmbits de la societat, vetllant a l'escola per crear estructures i relacions justes.
6. Promoure una pedagogia de la pau i els drets humans.
7. Contribuir a l'enteniment de les relacions, les estructures i els conflictes macrosocials d'un món complex i canviant; aprendre a accedir a la informació de manera crítica i efectiva en un món globalitzat, tecnificat i mediàtic; capacitat per tal de posicionar-se i actuar críticament i creativament davant els conflictes macrosocials.
8. Analitzar, entendre i transformar de manera no-violenta i creativa els conflictes a nivell microsocial.
9. Desenvolupar habilitats per a la convivència pacífica.
10. Contribuir a la construcció d'un sistema de valors propi en base als valors universals de la pau i dels Drets Humans.
11. Afavorir l'ús de les TIC a l'àmbit educatiu.
12. Ajudar a assolir les competències bàsiques del nou currículum, amb la incorporació de les TIC.
13. Impulsar la realització d'experiències de bona pràctica educativa.
14. Promoure una reflexió sobre l'activitat docent i les necessitats actuals en l'educació.
15. Difondre els assoliments aconseguits amb el projecte.
16. Incorporar la perspectiva de gènere, atenent a l'especificitat de la violència exercida contra les dones i els plantejaments feministes de la pau.
17. Visualitzar les arrels dels conflictes per tal de pensar estratègies per a la pau.

Incidència del projecte: Què significa cultura de pau? Com es transformen els ideals de la cultura de pau en actes individuals i col·lectius que modifiquin la vida en totes les seves vessants? La cultura de pau suposa abans que res un esforç per tal de modificar mentalitats i actituds amb l'ànim de promoure la pau. Significa transformar els conflictes, prevenir els conflictes que puguin engendrar violència i restaurar la pau i la confiança. Però el seu propòsit transcendeix els límits dels conflictes per tal de fer-se extensiu també a les escoles i els llocs de treball del món sencer, els parlaments i les sales de premsa, les famílies i els llocs d'esplai.

Forjar una cultura de pau és fer que els infants, els joves i els adults comprenguin i respectin la llibertat, la justícia, la democràcia, els drets humans,

la tolerància, la igualtat i la solidaritat. Això implica un rebuig col·lectiu de la violència. I implica també disposar dels mitjans i la voluntat de participar en el desenvolupament de la societat.

I tot això com es concreta? Parlant els companys i les companyes del centre, fonamentalment. Cercant afinitats, escolant a les programacions continguts i activitats que desenvolupin el projecte, i tenint en ment, que, el Dia de la Pau i la no violència, el dia del Llibre, la Setmana Cultural, tenim un motiu més, i sòlid, per pensar concrecions.

IV

La voràgine diària no facilita la reflexió sobre la nostra activitat, però és cert que, constituïts en col·lectiu, malgrat no disposar d'espais horaris per coordinar-nos sistemàticament, s'han generat dinàmiques molt positives que reverteixen en els alumnes i que els converteixen en subjectes protagonistes, també, del procés. Aquest curs ha estat el de l'assaig, del coneixement mutu de les persones implicades als diferents centres i de comprovar com, una vegada més, la il·lusió compartida constitueix un element de dinamització de la nostra tasca. La redacció de valoracions sempre és una retòrica exagerada. També ho era la redacció del projecte. Però no és menys cert que el desenvolupament del projecte és una passa més per tal que, seguin Kant, les persones que vivim plegades, ho fem en pau. I totes les persones vivim plegades.

Escola d'Estiu 2010

COL·LECTIU ESCOLA D'ESTIU

www.escoladestiumallorca.org

CREAM I PARTICIPAM ...

39 ESCOLA D'ESTIU

DE L'ENTORN EDUCATIU DE MALLORCA

DEL 5 AL 9 DE JULIOL

CP CAS CAPISCOL PALMA

enguany ens veiem al juliol

LLISTAT DE CURSOS

1< EXPERIMENTAR, UN DIÀLEG CREATIU AMB L'ENTORN # Montserrat Pedreira Álvarez
Creativitat, emoció, sorpresa, entrenou, desig de comprendre... paraules lligades indistintament a l'experimentació. Disposeu-vos per un moment a deixar sortir el vostre esperit investigador per a plantejar-nos de transformar l'entorn escolar en un espai afavoridor al diàleg amb l'entorn.

2< L'INVENTOR D'HISTÒRIES # Maria de las Heras Círcera
Tots som inventors d'històries, indaguem en el funcionament de la narració creativa i aprenem a treure partit d'aquest fantàstic recurs dins la nostra tasca educativa...

3< EL PODER DEL RIURE # Gori Artieda
Ets poders màgics del Riure, la Improvització i les tècniques de Clown com a eines secretes i imprescindibles per a sobreviure com a docent.

4< EN JOC # Mar Oliver
Recordem el nostre costat creatiu i sensible. En aquest taller utilitzarem el joc, el grafisme i el nostre cos per treballar junts a l'aula de plàstica.

5< BENVINGUTS AL 3D: recursos per recrear la geometria a l'espai # Centre d'Aprenentatge Científicomatemàtic-CentMat
Es desenvoluparà especialment el programa Google SketchUp.

6< I QUÈ EM DEIS DEL SUPORT A L'ESCOLA? # Joana Llabrés Ferrer
Vine a compartir la teva experiència de suport a l'escola i/o a conèixer-ne d'altres. Crearem un espai per a compartir experiències amb l'alumnat que requereix mesures de suport i trobar entre tots vies pràctiques de millora.

7< VIDEOBLOGGING # Biel Salas.
Ús de les eines del vídeo i internet. Vivim una explosió de nous formats creatius en el camp de la imatge, per la facilitat a l'accés a aquesta tecnologia i de la seva difusió. Com es fa servir ara mateix el vídeo i quines possibilitats didàctiques li podem donar a l'escola.

8< FARMACIOLA DE PRIMERS AUXILIS PER A MESTRES # Mary Paz Malbran
Noves eines i estratègies pels tutors per a posar en pràctica des d'una nova mirada a l'educació d'ara i els nous reptes que planteja. Com es gestionen totes les emocions de l'aula? Què passa quan floreixen?

9< EDUCACIÓ ARTÍSTICA, ÉS POSSIBLE LA VIVÈNCIA DE LA CREATIVITAT A LA SEVA PRÀCTICA? # Mercedes Laguens García.
L'experiència quotidiana i el treball docent no se solen reconèixer com un tot amb implicacions recíproques. Hem d'apropar els moments més vius de la nostra experiència personal i la nostra acció educativa i la dels nostres alumnes en una xarxa de disposició creativa.

10< ECOART # Marta Soriano
Arribar a descobrir uns altres valors en els objectes inservibles del nostre entorn cultural. L'Ecoart és una transmutació, una alquímia.

11< EL VOLUM DE LES PARAULES # Alba Papini.
Ens acostam a l'art per a despertar la necessitat de comunicar, estímulant en els participants el moviment de les idees mitjançant paraules/símbols. Es recull en la realització d'una obra en 3 dimensions. D'ella en naixerà un nou missatge poètic.

12< CENTRES DE RECURSOS PER A L'APRENENTATGE # Consorci Riba
Ús de plataformes d'aprenentatge integrades com a eines d'organització de recursos didàctics, espais de trobada on compartir experiències i recursos entre professorat. No hi ha una finalitat avaluadora del aprenentatge, sinó una finalitat de servei per a l'alumne.

juliol 2010

Dilluns 5	Dimarts 6	Dimecres 7	Dijous 8	Divendres 9
9.00 - 11.00 h Acta Inaugural MRP Mallorca	9.00 - 11.00 h CURS	9.00 - 11.00 h CURS	9.00 - 11.00 h CURS	9.00 - 11.00 h CURS
11.00 - 11.30 h Descans	11.00 - 11.30 h Descans	11.00 - 11.30 h Descans	11.00 - 11.30 h Descans	11.00 - 11.30 h Descans
11.30 - 13.30 h CURS	11.30 - 13.30 h Videofòrum sobre educació	11.30 - 13.30 h Escoles Participatives Experiències de participació	11.30 - 13.30 h Xerrada de la Psicòloga Mari Paz Malbran	11.30 - 13.00 h Cloenda
				13.00 - 14.00 h Assemblea
				14.00 h Dinar

Dates de matrícula: fins dia 15 juny de 2010. Disposem de servei de guarderia gratuït. Prèvia inscripció a la nostra Web!

Destinatari: Tothom, totes les persones relacionades amb el món de l'educació i qualsevol persona interessada.
Lloc: CP CAS CAPISCOL de Palma.
Preu del curs 40€ + xerrades gratuïtes

Inscripcions a la pàgina www.escoladestiumallorca.org

COL·LABORADORS

ESTIMATS DOCENTS,

Un any més ens dirigim a vosaltres per presentar-vos la nova escola d'estiu. Des del Moviment de Renovació Pedagògica de Mallorca, creiem en la necessitat de cercar nous reptes educatius per tal de millorar la tasca docent. Ens fa il·lusió compartir amb vosaltres el nostre repte, el de seguir desenvolupant el treball sobre la creativitat iniciat l'edició passada i, a més, tractar el tema de la participació a l'escola.

La creativitat és bàsicament una capacitat humana que es desenvolupa al llarg de tota l'evolució de la persona, és una capacitat útil que s'aplica per satisfer necessitats i resoldre problemes. També estam d'acord que és un procés dinàmic, i a vegades costós, que implica un temps i unes capacitats de les persones.

La participació és la voluntat, una actitud on un grup de persones diferents persegueixen un objectiu comú en benefici de tothom. Hem d'aconseguir que l'escola sigui un lloc on la participació de tota la comunitat educativa sigui possible.

Però ATENCIÓ, atenent la petició de molts participants, enguany ens veim al JULIOL!!! Al CP Cas Capiscol de Palma. A la web trobareu tota la informació referent als cursos i al procés d'inscripció:

www.escoladestiumallorca.org

US ESPERAM AMB MOLTA IL·LUSIÓ!!!

Dades d'interès del CEP

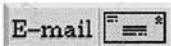
Centre de Professors d'Inca
C/. Mestre Torrandell, núm. 59 - 07300 INCA

971-507044

971-881052

General del CEP	cepinca@educacio.caib.es
Francesca Pascual Socias	fpascual@dginnova.caib.es
Sacrament López Martínez	slopez@dginnova.caib.es
Isabel M. Cerdà Moragues	icerda@dginnova.caib.es
Victòria Alzina Femenies	valzina@educacio.caib.es
Bernat Llabrés Martí	bllabres@dginnova.caib.es
Gregori Puigserver Canyelles	gpuigserver@dginnova.caib.es
Isabel M. Serra Serra	iserra@dginnova.caib.es
Antoni Ribot Caldentey	aribot@dginnova.caib.es
Joan Lladó Guasp	jllado@dginnova.caib.es

Pàgina web del CEP
<http://cprinca.caib.es>

AQUESTA REVISTA S'EDITA ÍNTEGRAMENT AMB PAPER RECICLAT.

L'edició del número que tens a les mans, de 750 exemplars, respecte a si s'hagués fet amb paper nou, ha suposat l'estalvi de:
21.500 l. d'aigua / 249 kWh d'energia
102 kg d'emissions de CO2 / 144 kg de fusta (0'8 arbres)

Canal de

Servei de Formació Permanent del Professorat
Centre de Professorat d'Inca
Illes Balears

C/ Mestre Torrandell, 59 (INCA)
Tel. 971 507044
Fax 971 881052
<http://cprinca.caib.es>
E-mail: cepinca@caib.es